

orkest
Nota
ene

o.l.v. Casper Zelissen presenteert:

30° – 50° N.B.

Off the beaten track

PROGRAMMA

Igor Stravinsky - Pulcinella Suite

- I Sinfonia
- II Serenata
- V Toccata

Ludwig von Beethoven - Symfonie nr. 7

Deel II

Joseph Haydn - Symfonie nr. 100 "Military"

Deel II

Joe Hisaishi – Composities uit diverse films van studio Ghibli

- Kimi o Nosete (uit *Laputa: Castle in the Sky*)
- Futatabi (uit *Spirited Away*)
- Naushika-Rekuiemu (uit *Nausicaä of the Valley of the Wind*)
- Tonari no Totoro (uit *My Neighbor Totoro*)

Giovanni Sollima - Terra Aria

- Pauze -

Henryk Górecki - 3e symfonie op. 36 "Symfonie der Treurliederen" met sopraan Esther van Zijl

- Deel I: Lento - Sostenuto tranquillo ma cantabile
- Deel II: Lento e largo - Tranquillissimo
- Deel III: Lento - Cantabile-semplice

Jo Yeong-wook - Old Boy

- Cries and Whispers
- The Last Walz

Nino Rota - Speak softly, love (uit *The Godfather*)

Yann Tiersen - La Valse d'Amélie (uit *Le fabuleux destin d'Amélie Poulain*)

Igor Stravinsky (1882-1971) - Pulcinella Suite

Tijdens een ontmoeting tussen Serge Diaghilev, artistiek leider van de 'Ballets Russes', en de Russische componist Igor Stravinsky, wist Diaghilev Stravinsky over te halen een nieuw werk te baseren op composities van de Italiaanse componist Giovanni Battista Pergolesi.

Inmiddels is vast komen te staan dat enkele composities die Stravinski bewerkte voor Pulcinella niet van Pergolesi zijn, maar van tijdgenoten van hem. Hoe dan ook, Picasso zou de decor- en kostuumontwerpen maken. Diaghilev was allesbehalve tevreden met het resultaat. Hij was geschokt door de Picasso-ontwerpen en teleurgesteld in de muziek. De première van het werk in Parijs in 1920 was echter een groot succes, evenals de uitvoering in het Royal Opera House in Londen een maand later.

Pulcinella is oorspronkelijk gecomponeerd als ballet met daarbij drie zangsolisten. Later heeft Stravinsky de suite bewerkt tot een achtdelige orkestsuite. Hiervan brengen we vandaag deel I, II en V ten gehore. Deze muziek klinkt wellicht minder 'modern' dan u van Stravinsky zou verwachten.

Ludwig van Beethoven (1770-1827) - 7e symfonie, op. 92

Beethoven wordt nog tot het classicisme gerekend, maar was al duidelijk de weg richting de romantiek aan het voorbereiden. Hij had een treurige levensgeschiedenis, vooral door gezondheidsproblemen. Vanaf 1796 begon zijn gehoor af te nemen, tot complete doofheid rond 1814. Beethoven schreef deze 7e van zijn in totaal 9 symfonieën terwijl hij in het Boheemse kuuroord Teplice verbleef, in de hoop zijn gezondheid te verbeteren. De symfonie werd na de première in 1813 zeer goed ontvangen. Het prachtige tweede deel, dat wij spelen, moest zelfs herhaald worden.

Joseph Haydn (1732-1809) - 100e Symfonie "Military"

Classicistisch componist Joseph Haydn (1732-1809) componeerde meer dan 100 symfonieën. De 100ste is er een van de zogenaamde 'London Symphonies'. Deze reeks van 12 symfonieën werd door Haydn gecomponeerd tussen 1791 en 1795, dit naar aanleiding van zijn twee bezoeken aan Londen. Symfonie no. 100 bestaat uit vier delen en kreeg de bijnaam 'Military'. Dit vanwege het militaristische karakter van het 2e deel (Allegretto) dat wij vandaag ten gehore zullen brengen. Bij ons iets minder militaristisch vanwege het ontbreken van slagwerk, wel klassieker dan klassiek!

Joe Hisaishi (1950-) - Kimi o Nosete, Futatabi, Naushika-Rekuiemu en Tonari no Totoro

Deze vier stukken gecomponeerd door Joe Hisaishi dienen allemaal als soundtrack voor Japanse animatiefilms. De vier films van meester-regisseur Hayao Miyazaki zijn *Laputa: Castle in the Sky*, (Oscarwinnaar) *Spirited Away*, *Nausicaa of the Valley of the Wind* en *My Neighbor Totoro*. Allen zijn afkomstig van de Ghibli-studio, de Aziatische tegenhanger van de Disney-studios. Miyazaki's huiscomponist is Joe Hisaishi heeft de soundtracks voor deze films geschreven. Hisaishi is een echte filmscore-componist; bombastisch, over-the-top en hij weet op een zeer uitgekiende manier de sfeer van het filmmoment te vangen in zijn muziek. Miyazaki staat bekend om zijn verrassende vermenging van Westerse en Oosterse invloeden in zijn films en Hisaishi laat dat dan ook in zijn muziek horen; vooral in het stuk uit *Nausicaa* is dit duidelijk hoorbaar.

Terwijl de eerste drie muziekstukken uit films komen die voor een wat ouder publiek aantrekkelijk zijn, is het laatste stuk (uit *My Neighbour Totoro*) echt voor kinderen. Het – overigens voor volwassenen ook zeer aanstekelijke verhaaltje – behandelt twee zusjes die met hun vader op het platteland gaan wonen. Als ze de omgeving van hun nieuwe huis gaan verkennen ontdekken ze allerlei gekke maar lieve wezentjes, met als hoogtepunt hun kennismaking met Totoro en zijn familie. Dit enorme ‘monster’ helpt de zusjes tijdens een aantal spannende momenten. De luchtige sfeer wordt prachtig weergegeven door de titelsong die Nota Bene ten gehore brengt!

Giovanni Sollima (1962-) - Terra Aria

De moderne Italiaanse componist en cellist Giovanni Sollima werd in 1962 geboren in Palermo op Sicilië. De muziek van Sollima wordt gekenmerkt door herhalende structuren en melodieën. Hij wordt ook wel een 'postminimalistische' componist genoemd, omdat zijn werk diverser en eclectischer is dan dat van de vroege Amerikaanse minimalistische componisten. Giovanni Sollima werkt samen met een breed scala aan artiesten, waaronder cellist Yo-Yo Ma, zangeres Patti Smith, componist Philip Glass en DJ Scanner. Momenteel geeft hij les aan de Accademia van Santa Cecilia in Rome, waar hij is benoemd tot 'Master of the Academy', de hoogste onderscheiding voor muzikant in Italië.

Van de hand van Sollima speelt Nota Bene het stuk Terra Aria. Dit stuk dient eigenlijk uitgevoerd te worden door 6 of 12 cellisten, maar dirigent Casper Zelissen arrangeerde de muziek voor onze bezetting. In 2007 verscheen er een tweedelige videoclip van Lasse Gjertsen met muziek van Sollima. In het eerste deel, "Sogno ad Occhi Aperti (Daydream)", zien we Sollima met zes armen en drie strijkstokken Terra Aria uitvoeren. Zoek de video eens op op YouTube om na te genieten!

Henryk Górecki (1933-2010) - 3e symfonie, op. 36 “Symfonie der Treurliederer”

Górecki was een wat zonderlinge Poolse componist van modern klassieke muziek. De derde symfonie is zijn bekendste en succesvolste werk, nadat in 1992 een opname uitkwam ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Holocaust. Górecki heeft altijd volgehouden dat deze compositie niet over de oorlog gaat, maar slechts treurliederer zijn. Het bestaat uit drie delen met solo sopraan. In deel I en III zingt zij vanuit het perspectief van een moeder die haar kind is verloren, in deel II vanuit het kind.

Deel I begint met een canon: steeds meer instrumenten spelen het thema van 24 maten, onderling verschoven en bovendien in een andere toonladder. In het middengedeelte zingt de sopraan een tekst daterend uit de 15e eeuw, waarin Maria haar stervende zoon aan het kruis bezingt. Daarna wordt de canon weer ingezet, ditmaal afbouwend.

De tekst uit deel II is een Mariagebed, in de muur van een cel gekrast door Helena Wanda Blazusiakówna in 1944. De Gestapo hield haar op dat moment in Zakopane gevangen. De laatste regel is het begin van het Poolse Weesgegroet (Ave Maria).

In het laatste deel III is de melodie en tekst gebruikt van een Pools volkslied dat waarschijnlijk dateert van de Silezische opstanden (1919-1921) waarin een moeder rouwt om haar gesneuvelde zoon.

Teksten van de 3e symfonie met (Engelse) vertaling:

1. Lento

*Synku miły i wybrany,
Rozdziel z matką swoje rany,
A wszakom Cię Synku miły,
w swem sercu nosiła,
A także Tobie wiernie służyła,
Przemów k matce,
bych się ucieszyła,
Bo już jidziesz ode mnie,
moja nadzieja miła.*

*My son, chosen and loved,
Let your mother share your wounds,
And since, my dear son,
I have always kept you in my heart,
And loyally served you,
Speak to your mother,
make her happy,
Though, my cherished hope,
you are now leaving me.*

2. Lento e largo

*Mamo nie płacz, nie,
Niebios Przeczysta Królowo,
Ty zawsze wspieraj mnie.
Zdrować Mario Łaskiś Pełna.*

*No, Mother, do not weep,
Most chaste Queen of Heaven,
Help me always.
Hail Mary.*

3. Lento

*Kajze mi sie Podzioł mój synocek miły?
Pewnie go w powstaniu złe wrogi zabiły.
Wy niedobrzy ludzie, dlo Boga świętego
cemuście zabili synoka mojego?*

*Where has he gone, my dearest son?
Killed by the harsh enemy, perhaps, in the rebellion.
You bad people, in the name of the Holy God,
Tell me why you killed my dear son.*

*Zodnej jo podpory juz nie byda miała,
choćbych moje stare ocy wyplakala,
Choćby z mych łez gorzkich, drugo Odra
była, jesce by synocka mi nie ożywiła mi nie
ożywiła.*

*Will I have his protection,
Even if I weep my old eyes away,
Or if my bitter tears were to make another River
Oder,
They would not bring back my son to life.*

*Lezy on tam w grobie, a jo nie wiem kandy,
choć sie opytuja między ludźmi wsan-dy.
Moze nieboroczek lezy kaj w dołtecku,
a mógłby se lygać na swoim przypiecku.*

*He lies in the grave, I know not where,
Though I ask people everywhere.
Perhaps the poor boy lies in a rough trench,
Instead of lying, as he might, in a warm bed.*

*Ej, ćwierkejcie mu tam, wy ptosecki boze,
kiedy mamulicka znaleźćgo nie moze.
A ty, boze kwiecie, kwitnijze w około, niech
sie, synockowi choć lezy wesolo choć lezy
wesolo.*

*Sing for him, little song-birds of God,
For his mother cannot find him.
And God's little flowers, may you bloom all around,
So that my son may sleep happily.*

Sopraan Soliste Esther van Zijl

Sopraan Esther Johanna van Zijl begon met zingen bij het Groninger Kinderkoor o.l.v. Loes Jeltjes. Daarna volgden lessen bij Elselinde Buitenhuis en een jong talentjaar aan het Prins Claus Conservatorium bij Jan van Zelm. Sinds 2007 studeert Esther klassieke zang bij Riekje Bakker en Valerie Guillorit. Esther volgde masterclasses bij Alison Pearce, Barbara Hannigan, Barbara Schlick, David Barrell en Wiebke Goetjes. Esther is regelmatig solistisch te horen en zong rollen als Olympia in *Les contes d'Hoffmann* van Offenbach, Amahl in *Amahl and the Nightvisitors* van Menotti, Mieke in de 'boeren cantate' en Lieschen in de 'coffee cantate' van J.S. Bach en Galatea in Händels *Acis and Galatea*. Bij het Euregio Vocalisten Concours in 2008 behaalde Esther een tweede prijs en in 2010 werd ze laureaat van het operatracject Conserto. Esther werkt samen met pianiste Ariadne Verstegen, gitarist Tom Edskes en met het Alioth Ensemble - sopraan en houtblazers.

Jo Yeong-wook (1962 -) Cries and Whispers en The Last Waltz

Beide stukken zijn afkomstig van de soundtrack van de Zuid-Koreaanse film *Oldboy* van de regisseur Park Chan-Wook. De winnaar van de juryprijs in Cannes in 2004 gaat over een man die opgesloten wordt zonder dat hij weet waarom. Als hij vrijgelaten wordt is hij op zoek naar twee dingen: uitleg en wraak! Er ontspint zich een meesterlijke thriller waarvan het einde u nog dagen zal bezighouden.

De door Jo Yeong-wook geschreven walsen zijn beiden referentie aan films: het familiedrama van Ingmar Bergmann en Scorsese's concertfilm van The Bands's laatste concert.

Nino Rota (1911-1979) - The Godfather Theme

Dit thema werd geschreven voor de bekende film *The Godfather* uit 1972, de eerste film uit de Godfather-trilogie. De muziek werd gecomponeerd door Nino Rota; de originele opname voor de film werd gemaakt door Andy Williams. In 1974 ontving Nino Rota een Academy Award voor de muziek van de Godfather-trilogie. In vocale uitvoeringen gaat dit muziekstuk door het leven onder de naam 'Speak Softly Love (Love Theme From The Godfather)', met een tekst van Larry Kusik. Vanavond speelt Nota Bene voor u de instrumentale versie.

Yann Tiersen (1970-) - La Valse d'Amélie

Dit thema van de Fransman Yann Tiersen is in maar liefst drie verschillende uitvoeringen terug te vinden op de soundtrack van de romantische komedie *Le Fabuleux Destin d'Amélie Poulain* van Jean-Pierre Jeunet uit 2001: een originele versie met een hoofdrol voor de accordeon, een orkestversie en een pianoversie. De film beschrijft het sprookjesachtige verhaal van de jonge Amélie Poulain uit Montmartre in Parijs die op een dag besluit dat ze met kleine dingen andere mensen gelukkig kan maken. Het resultaat: vier César Awards en vijf Academy Award-nominaties. De soundtrack was ook een internationaal verkoopsucces en bereikte in Frankrijk nummer 1. Nota Bene speelt voor u de orkestversie van deze wals.